

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради КНУТД

від «20» березня 2025 р. протокол № 6

Голова Вченої ради

Іван ГРИЩЕНКО

Введено в дію наказом ректора

від «20» березня 2025 р. № 48

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах в Київському національному університеті технологій та дизайну

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах в Київському національному університеті технологій та дизайну» (далі – Положення) є складовою частиною внутрішньої нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої, наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності Київського національного університету технологій та дизайну (далі – університет, КНУТД) системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності Університету.

1.2. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства України та Статуту університету, «Кодексу академічної доброчесності Київського національного університету технологій та дизайну».

1.3. Метою Положення є створення умов для запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах в КНУТД, врегулювання процедури виявлення та запобігання плагіату в академічних текстах за авторства працівників і здобувачів вищої освіти університету; сприяння дотриманню вимог наукової етики і поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (пункт в ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

2.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»).

2.3. Науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акту, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо (п. 22 ст.1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»).

2.4. Науково-технічна інформація – будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (абзац другий ст.1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»).

2.5. Видами академічного плагіату є:

2.5.1. Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

2.5.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

2.5.3. Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

2.5.4. Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

2.5.5. Відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

3. ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ В НАУКОВИХ РОБОТАХ

3.1. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, обов'язково має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними.

3.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має містити щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

3.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерело, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитується за __»).

3.4. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю. У разі використання у науковій роботі тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення та, за наявності, дату ухвалення останніх змін до нього або нової редакції.

3.5. Будь-які відтворені в тексті наукової роботи оприлюднені твори мистецтва мають супроводжуватися зазначенням авторів та назви цих творів мистецтва (якщо вони відомі). У разі використання творів виконавського мистецтва слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори/виконавці невідомі, слід зазначити, що вони невідомі. У разі неможливості ідентифікувати автора, назву та/чи виконавців твору слід обов'язково зазначити джерело, з якого взято відтворений твір.

4. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ НАУКОВИХ РОБІТ НА ОЗНАКИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

4.1. На виявлення ознак академічного плагіату, як правило, здійснюють перевірку:

- дисертацій, монографій, сукупності статей на здобуття наукових ступенів;
- наукових статей;

– заключних звітів за результатами виконання проєктів наукових робіт та науково-технічних розробок, які виконувалися за рахунок коштів загального фонду державного бюджету;

– інші.

4.2. Перевірка наукових праць проводиться за допомогою відповідних програмних продуктів. При цьому може використовуватись така орієнтовна шкала (у відсотках до загального об'єму матеріалу):

- висока унікальність, робота допускається до захисту 90-100 %; або (та) опублікування
- середня унікальність, робота потребує доопрацювання та 70-89 %; повторної перевірки
- низька унікальність, робота потребує доопрацювання та 51 -69 % повторної перевірки
- низька унікальність, робота відхиляється без права 50 % і нижче подальшого розгляду.

4.3. Порядок перевірки на ознаки академічного плагіату дисертацій, монографій та сукупності статей, що подаються на здобуття наукових ступенів.

4.3.1. Автор звертається до ректора університету з письмовою заявою про перевірку його дисертації/монографії/сукупності статей на ознаки плагіату. Після резолюції ректора остаточний варіант наукової праці разом із заявою щодо самостійності виконання, ідентичності друкованої та електронної версій роботи подається відповідальній особі в електронному вигляді. Перевірка на ідентичність друкованої та електронної версій наукової праці покладається на здобувача наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук)/доктора наук та наукового керівника/консультанта.

4.3.2. Перевірка наукової праці здійснюється за допомогою відповідного програмного продукту на предмет наявності чи відсутності текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело оприлюднення (частково або повністю).

4.3.3. Послуги з проведення науково-технічної експертизи надаються науково-технічною бібліотекою Університету. Відповідальна особа науково-технічної бібліотеки завантажує електронний варіант наукової праці до системи для здійснення перевірки, що генерує звіт подібності.

4.3.4. Формування звіту подібності за результатами перевірки дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук здійснює НТБ за участі вчених секретарів докторських спеціалізованих вчених рад.

Формування звіту подібності за результатами перевірки монографій та сукупності статей на здобуття наукового ступеня доктора наук здійснює НТБ за участі вчених секретарів докторських спеціалізованих вчених рад.

Формування звіту подібності за результатами перевірки дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії здійснює НТБ за участі наукових керівників.

4.3.5. Звіт подібності надається здобувачеві/автору (авторам), науковому керівнику (консультанту), голові та членам спеціалізованої/разової вченої ради для подальшого аналізу.

4.3.6. У випадку виявлення у дисертації текстових запозичень без належного оформлення посилань чи інших технічних недоліків робота повертається здобувачу на доопрацювання з можливістю повторного подання на перевірку.

4.4. Порядок перевірки на ознаки академічного плагіату статей у наукових виданнях університету.

4.4.1. Автор (автори) звертається до ректора університету з письмовою заявою про перевірку його рукопису статті на ознаки плагіату. Після резолюції ректора остаточний варіант наукової праці разом із заявою щодо самостійності виконання, подається в електронному вигляді головному редактору наукового видання університету.

4.4.2. Головний редактор наукового видання університету забезпечує організацію перевірки рукописів статей на наявність текстових запозичень.

4.4.3. Відповідальний секретар редакційної колегії наукового видання здійснює перевірку текстів рукописів статей на наявність текстових запозичень за допомогою відповідного програмного продукту та звіт подібності надає автору/авторам статті та рецензентам для подальшого аналізу.

4.5. Порядок перевірки на ознаки академічного плагіату заключних звітів за результатами виконання проєктів наукових робіт та науково-технічних розробок.

4.5.1. Керівник проєкту (автор науково-технічної розробки) звертається до ректора університету з письмовою заявою про перевірку рукопису звіту на ознаки плагіату. Після резолюції ректора остаточний варіант рукопису звіту разом із заявою щодо самостійності виконання, подається в електронному вигляді начальнику науково-дослідної частини.

4.5.2. Начальник науково-дослідної частини університету забезпечує організацію перевірки рукописів заключних звітів з наукової та науково-технічної діяльності на наявність академічних запозичень.

4.5.3. Науковий співробітник науково-дослідної частини здійснює перевірку текстів заключних звітів на наявність текстових запозичень за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів та звіт про перевірку надає керівнику проєкту наукової роботи/науково-технічної розробки та рецензентам для подальшого аналізу.

4.6. Порядок перевірки на ознаки академічного плагіату монографії/підручника/навчального посібника, що створений в Університеті та претендує на отримання грифа Університету,

4.6.1. Автор (автори) звертається до ректора університету з письмовою заявою про перевірку його рукопису монографії/підручника/навчального посібника на ознаки плагіату. Після резолюції ректора остаточний варіант наукової праці разом із заявою щодо самостійності виконання, ідентичності друкованої та електронної версій роботи подається відповідальній особі в електронному вигляді.

4.6.2. Формування звіту подібності за результатами перевірки монографії/підручника/навчального посібника здійснюється відповідальною особою науково-технічної бібліотеки за участю авторів.

4.6.3. Звіт подібності надається автору (авторам) і завідувачу кафедри.

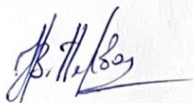
4.6.4. У випадку виявлення у творі запозичень без належного оформлення посилань або інших технічних недоліків, твір повертається автору на доопрацювання з можливістю повторної перевірки на ознаки академічного плагіату та подання його на розгляд кафедри.

4.7. Результатом перевірки є звіт подібності (відсутності/наявності текстових запозичень у рукописі наукової роботи). Довідка (звіт подібності) може бути видана іншою організацією, де проводилася перевірка.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах в Київському національному університеті технологій та дизайну розглядає та затверджує Вчена рада університету та вводиться в дію наказом ректора університету.

Учений секретар

Наталія ПЕРВАЯ